

EFTER RÄTTEGÅNGEN

Rättegångsdagarna är ofta tunga och tar på krafterna. Det är bra ge sig tid att återhämta sig efter en dag i rättsalen, och tala med någon om upplevelsen. Om du behöver någon som lyssnar kan du till exempel ringa Brottsofferjourens Hjälpande telefon 116 006.

Alla Brottsofferjourens tjänster riku.fi/se/tjansterna

RIKU BETJÄNAR KOSTNADSFRI BROTTSOFFER, DERAS NÄRSTÅENDE OCH BROTTSVITTNEN I HELA LANDET.

   /rikosuhripaivystys @rikosuhr

Verksamheten stöds av:

Projektet Visitor-verksamhet i domstolen är finansierat

FONDEN FÖR INRE SÄKERHET
– POLISSAMARBETE, FÖREBYGGANDE
OCH BEKÄMPANDE AV BROTTSLIGHET
SAMT KRISHANTERING
Med stöd från Europeiska unionen

FÖRE FÖRHANDLINGEN

I regel ska alla som kommer till tingshuset passera säkerhetskontrollen. I tingshuset finns en informationstavla med tidtabeller och salarnas nummer för den dagens rättegångar. Uppgifter om varje enskild sal finns även invid dörren till salen i fråga.

Rättegången följer ett visst schema, var förberedd på väntetider. Tidtabellerna som har angivits är riktgivande. Ifall du inte har fått tillstånd att lämna tingshuset ska du vänta på din tur i väntrummet.

Om du är målsägande eller vittne och upplever att det känns pinsamt att sitta i samma väntrum som motparten kan du fråga om det finns ett enskilt rum.

Parterna kallas till rättsalen via högtalare, i allmänhet genom att den åtalades namn ropas upp, och alla går in i salen. Det går inte att lämna rättsalen medan förhandlingen pågår, men vid behov kan du be domaren om en paus. Se till att din telefon är på ljudlös innan du går in i salen.

Målsägande och vittnen som kallas av åklagaren kan få ersättning från staten när det gäller dagtraktamente för rättegångsdagen, reseersättning enligt det billigaste fortskaffningsmedlet samt för eventuellt inkomstbortfall. Du kan kontakta tingshusets kansli för mer information om ansökan och utbetalning av ersättning. Den ersättning som staten betalar för närvaro vid rättegång är en annan sak än krav på skadestånd av den som står åtalad.

Du kan alltid fråga personalen om råd.

MÅLSÄGAN- DE ELLER VITTNEN I EN RÄTTEGÅNG – PRAKTISKA ANVISNINGAR

Brottsofferjourens guider ● 3 (2017)

ÅKLAGAREN, MÅLSÄGANDEN OCH SVARANDEN KALLAS MED EN GEMENSAM BENÄMNING PARTER.

PARTER SOM DELTAR I RÄTTEGÅNGEN

- Rättegångens ordförande, det vill säga juristdomare
- Sekreterare
- Nämndemän, det vill säga lekmannadomare deltar i rättegångsförhandlingarna när det gäller en viss typ av brott. Ibland kan flera domare sitta med i en rättegång i stället för nämndemän.
- Åklagare
- Målsägande, det vill säga brottsoffer
- Svarande, det vill säga den som är åtalad för brottet
- Rättegångsbiträde, det vill säga en advokat eller annan jurist
- Vittne

Dessutom kan en stödperson, tolk och intressebevakare närvara vid rättegången. Målsägande och vittnen har möjlighet att få en stödperson, till exempel via Brottsofferjour-en, medan rättsprocessen pågår. En intressebevakare är närvarande i sådana fall där målsäganden eller den åtalade är minderårig och vårdnadshavaren inte kan bevaka hens intressen. En intressebevakare kan även utses för vuxna.

Huvudregeln är att rättegångar är offentliga och då kan även en publik vara närvarande. Man kan begära om att ärendet behandlas bakom stängda dörrar. Domstolen beslutar från fall till fall om rättegångsförhandlingarnas offentlighet.

Ibland vill inte målsäganden eller vittnet möta den åtalade. Tingsrätten kan besluta om att ställa upp en skärmvägg som hindrar insyn eller att den åtalade inte är i samma rum under vittnesmålet.

DEN EGENTLIGA FÖRHANDLINGEN

Ordförande kontrollerar först att alla som kallats till rättegången är närvarande. Trots att alla de som har kallats inte är närvarande kan ärendet i vissa fall ändå behandlas. Ofta är man emellertid tvungen att skjuta fram rättegångsförhandlingarna till en annan dag och alla kallas då till en ny rättegång. Målsägande och vittnen, som åklagaren har åberopat och som har infunnit sig i rätten, har rätt till kostnadsersättningar om förhandlingarna ställs in.

När det har kontrollerats att alla som kallats till rättegången är på plats lämnar de närvarande vittnena salen för att vänta på sin tur. Vittnena kallas senare till rättssalen via högtalare.

FRAMSTÄLLA YRKANDEN OCH SVARA PÅ DEM

Behandlingen inleds med att åklagaren och målsäganden framställer sina yrkanden mot svaranden och grunderna för dem. Svaranden besvarar yrkandena och meddelar om hen anser yrkandena vara riktiga eller felaktiga.

I vissa situationer kan man be om att den åtalade ska genomgå en sinnesundersökning, och det är domstolen som fattar beslut om detta. Rättegången avbryts medan en sådan undersökning pågår, och förhandlingarna fortsätter efter några månader. Undersökningen syftar till att reda ut om förövaren har förstått konsekvenserna av sina handlingar, det vill säga om hen helt eller delvis har varit tillräckelig när brottet skedde. En otillräcklig förövare kan inte dömas för brott.

SAKFRAMSTÄLLNING

Parterna ger sina uppfattningar om saken och händelseförloppet. Vidare berättar de vilka bevis de vill åberopa och vad de syftar till att bevisa med dem samt vilka personer de vill höra i sak och varför.

Talan förs i samma ordning i alla rättegångens skeden: åklagaren, målsäganden och den åtalade.

BEVISFÖRING

Man går igenom de skriftliga bevisen och hör eventuella vittnen. Målsäganden och den åtalade har rätt att ställa frågor till varandra och till vittnena. Om parterna har rättsbiträden är det i allmänhet de som ställer frågorna på sina huvudmäns vägnar. Berättelserna bandas i allmänhet.

Vittnet och målsäganden är skyldiga att hålla sig till sanningen. Det innebär att de ska berätta allt de vet och minns om vad som hänt. Den åtalade har inte denna skyldighet eftersom ingen behöver vittna mot sig själv.

SLUTPLÄDERING

Parternas kan göra slutpläderingar utifrån framförda bevis och föra fram sina förslag på hur ärendet borde avgöras. I regel är det eventuella rättsbiträden som sköter slutpläderingen på parternas vägnar.

DOMEN

När rättegången har avslutats töms rättssalen och domstolens ledamöter stannar kvar för att besluta om eventuell skuld och påföljd.

Domen kan avkunnas omedelbart efter slutförhandlingen eller så anges datum för när en så kallad kanslidom kommer att ges. I det här fallet kan domen avhämtas från kansliet eller levereras till rättsbiträdet. Vid vissa domstolar kan man be om att få domen skickad hem per post eller per e-post.

I samband med domen ger tingsrätten anvisningar om ansökan om prövning, det vill säga hur agera om parterna vill överklaga domen till hovrätten.

En part som är missnöjd ska meddela om detta inom 7 dagar från den dag då domen gavs, det vill säga senast samma veckodag nästa vecka inom kontorstid. Du har 30 dygn på dig att lämna in ett eventuellt överklagande.

För att överklaga hovrättens beslut i högsta domstolen krävs att högsta domstolen har lämnat prövningstillstånd.